

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Tarih, insan hafızasında hep geçmişe ait bir kavram olarak yer edinmiştir. Bunun sebebi, tarihin geçmişte yaşanan olayları konu edinmesidir. İngiliz tarihçi Collingwood'un dediği gibi "Geçmiş, bir anlamda bugün, hâlâ yaşayan bir zaman dilimidir." Geçmişten yaşanan olayların etkisi uzun süre devam edebilir".
CEVAP A
2. Tarihin tanımında verilen bilgilere bakıldığında barış antlaşmalarını incelediği için paleografya ve diplomasi bilimlerinden yararlandığı anlaşılmaktadır. Jeopolitik konum coğrafya, zaman belirttiği için de kronolojiden yararlandığı anlaşılırken nümizmatik yani para bilimiyle ilgili herhangi bir bilgi yoktur.
CEVAP C
3. Herodotos, dünyanın ilk araştırmacı tarihçisi ve yazardır. Onu ünlü yapan *Historia* adlı eserini düzyazı yani nesir olarak yazmıştır. Romalı devlet adamı, bilgin ve yazar Cicero tarafından Latince "Pater Historiae" (Tarihin Babası) ünvanı yakıştırılan Herodot, MÖ 425 yılına kadar yaşamıştır.
CEVAP D
4. Tarihi bir olayla ilgili bilgi veren her türlü malzeme kaynak adını alır. Tarihin kaynakları, birbirinden farklı niteliklere ve özelliklere sahiptir.
A) Birinci elden kaynaklar (Ana Kaynak): Tarihi olayın geçtiği döneme ait her türlü bulgudur.
B) İkinci elden kaynaklar: Olayın geçtiği döneme yakın ya da o dönemin kaynaklarından yararlanılarak meydana getirilen eserlerdir.
Kurtuluş Savaşı, Atatürk'ün Samsun'a çıkışından (1919) Lozan Antlaşması'na kadar geçen süreçtir. (1923) *Nutuk*, Atatürk tarafından yazılmış olup 1919-1927 arasındaki olayları anlatır. *İradeimilliyeye* gazetesi Sivas Kongresi'nde alınan kararları halka duyurmak amacıyla 1919'da çıkarılmıştır. Londra Konferansı tutanakları ve Genelkurmay arşivleri de 1920-1921 arasındaki olayları kapsar. *Cehennem Değirmeni* ise Rauf Orbay'ın siyasi hatıralarını anlattığı eserdir.
CEVAP E
5. Haşim Veli tarafından yazılan ve 1926 yılında basılan eserin adı *Atalar Sözü*'dür.
CEVAP B
6. Mühimme defterinin doğru yazılışı *موهيمه دف تری* şeklindedir. *موهيمه كالا مي* burada yazan ise mühimme kalemidir.
CEVAP D
7. Hattiler MÖ 2500-1700 yıllarında Anadolu'da yaşamış bir uygarlıktır. Anadolu Yarımadası'nın bilinen en eski adı Hatti Ülkesi'dir. Hatti halkı, hayvan biçimli tanrı kültürünü geliştirmiş, özellikle de boğa önemli bir simge olmuştur. Hattiler Hititlerle kaynaşmış, Hatti kültürü, Hitit kültürü içinde yaşamaya devam etmiştir. Selevkos İmparatorluğu, İskender'in ölümünden sonra Makedonya İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla İskender'in generallerinden I. Selevkos tarafından Antakya civarında kurulan imparatorluktur. Hurriler: Urartuların kurulmasında etkili olan Asya kökenli devlettir. Antigonitler: Makedonya bölgesinde kurulan İskender uygarlığıdır. Frigyalılar: Ankara yakınlarında kurulan Anadolu medeniyetidir.
CEVAP A
8. Dolmen: Toprakta yan yana aralıklı olarak dizilmiş birkaç büyük yassı taşla bunların üstüne yatay olarak yerleştirilmiş yine büyük yassı taşlardan oluşan ve genellikle mezar olarak kullanılmış olan tarih öncesi yapılardır. Natufyen: Epipaleolitik'in en önemli aşamasıdır. Doğu Akdeniz bölgesinde günümüzden yaklaşık 12000-10000 yıl öncesinde yaşamış olan topluluklara özgü kültür çevresine verilen isimdir. Natufyen'in en önemli özelliği, standartlaşmış yapılardan oluşan ilk düzenli köy yerleşimlerinin ortaya çıkmasıdır. Petrograf: Kaya üzerine yontulmuş, çizilmiş veya boyanarak yapılmış arkeolojik resim sanatına denir. Mikrolit: Genellikle çakmaktaşı veya çortlu ve tipik olarak bir santimetre uzunluğunda, yarım santimetre genişliğinde küçük bir taş alettir. Wabartum: Asurluların Anadolu'da kurdukları ticaret merkezlerine verdikleri isimdir. Çoğunlukla buralarda kalay ve kumaş satılmıştır.
CEVAP C

9. Tabgaçlar Çin'de kurulan ilk Türk devleti olup Budizm'i kabul etmişlerdir. Tai şehrini merkez olarak kullanmışlardır. Moğolistan'ın iç kesimlerini ele geçirmişlerdir. Çin kadrolarında yer alarak zamanla asimile olmuşlardır. *Orhun Yazıtları*'nda pek çok yerde Tabgaç adı geçmektedir ve çoğu çevirilerde Çin veya Çinli halk manasında kullanılmıştır.

CEVAP A

10. Site şehir devleti, Tunç Çağı'ndan itibaren başlayan ilk ve en ilkel devlet örgütlenmesidir. Tarih boyunca pek çok şehir devleti bulunmuş, bu devletler genellikle daha büyük bir kültürel bölgenin parçası olmuştur. Soruda verilen öncüllerin tamamında şehir devletleri görülür ancak Mezopotamya uygarlığı olarak Sümerler ve Akadlar kabul edilebilir. Çünkü Hititler Anadolu uygarlığıdır.

CEVAP D

11. Babilin Asma Bahçeleri, Babil Kralı İmparator Nebukadnezar tarafından eşi Kraliçe Amytis (Amitis) için oluşturulmuştur. Mevkisi açık ve net bir şekilde belirlenmeyen yerdir. Geleneksel olarak Irak'ta Babil şehri olan şimdiki Hillah yakınlarındaki Babil'in eski şehrinde inşa edildiği kabul edilmektedir.

CEVAP B

12. 763'te Çin'de meydana gelen taht mücadelesi sırasında Çin imparatorunun Böğü Kağan'dan yardım istemesi sonucu Böğü Kağan da Çin üzerine sefere çıkarak Loyang Mücadelesi'nde imparatora yardım etmiştir. Bu yardım sonucu dönüştü dört rahibeyi yanında götürmüş ve Maniheizm dinini kabul etmiştir.

Şantan Savaşı: Çinliler ile Kutluk Devleti arasında 720 yılında yaşanan savaştır.

Kargan Savaşı: 717 yılında Bilge Kağan komutasındaki Kök Türk ordusu ile Uygurlar arasında gerçekleşmiş bir savaştır.

Lavinyon Savaşı: 1053'te Kıpçaklar ile Peçenekler arasında meydana gelen savaştır.

Bołçu Savaşı: 711'de Kök Türk Kağanlığı ile Türgişler öncülüğündeki ittifak kuvvetleri arasında gerçekleşen muharebedir. Muharebe, kesin Kök Türk zaferiyle sonuçlanmıştır.

CEVAP B

13. Asya Hun Devleti'nin en parlak dönemini yaşatan Metehan babasını yenerek tahta çıktıktan sonra ilk seferini Moğol kökenli Tunguzlar ve Yüeciler üzerine yaparak itaat altına almıştır. Orta Asya'da birbirinden ayrı yaşayan yirmi altı Türk boyunu tek bayrak altında toplayarak ilk kez Orta Asya Türk siyasi birliğini sağlamıştır.

Çin üzerine seferler düzenleyerek kuzey bölgelerini tamamen ele geçirmiştir.(M.Ö 197 Pai-Teng Savaşı) Çin isteği üzerine iki taraf arasında anlaşma yapılmış ve Çinliler vergi olarak yiyecek, içecek ve ipek vermeyi kabul etmişlerdir. Asimile olma tehlikesine karşı bölgeye yerleşmeyip Çin vergiye bağlanmıştır.

Çin Seddi ise Teoman Dönemi'ndeki Türk akınlarını durdurmak için Çinliler tarafından yapılmıştır.

CEVAP D

- 14.

Börk: Eski zamanlarda giyilen, genellikle hayvan postundan yapılmış başlıktır.

Börü: Kök Türklerde kağanları koruyan muhafız birliğine denir.

Yelme: Savaş öncesi keşif yapan askerlere denir.

Türktaz: Orta Çağ İslam kaynaklarında Türklerin yaptıkları sürpriz baskınlara denir.

Kargu: Gözetleme kulesine denir.

CEVAP A

15. *Orhun Kitabeleri* Türk tarihinin ve edebiyatının ilk yazılı örnekleridir. Türkçe ve Çince yazılmıştır. Bu kitabelere bengütaş da denilir. Bu kitabelerden ilk kez Moğol tarihçisi Cüveyni yazdığı *Tarih-i Cihangüşa* adlı eserinde bahsetmiştir.

CEVAP C

16. Gurlular 1157-1216 yılları arasında Afganistan ile Herat kenti arasında kalan dağlık Gur bölgesinde hüküm sürmüş bir İslâm devletidir. Dandanakan Savaşı'ndan sonra Horasan coğrafyasında yükselen Büyük Selçuklu Devleti'ne tâbi olan Gurlular, Büyük Selçuklu Devleti'nin tarih sahnesinden çekildiği 1157 yılından sonra ise bağımsızlıklarını kazanarak bölgedeki devletlerarası güç dengesi içinde kendilerine önemli bir siyasi yapı inşa etmeyi başarmışlardır.

CEVAP C

17. Bizans'ı ortadan kaldıracak duruma gelmiş ve "Altın mızrağımı yaldızlı kapuya asacağım" şeklinde ant içmiş olan Tuna Bulgar Devleti Hükümdarı Kurum Han'dır. Bizans'ın Türk-Bulgar Devleti'ne karşı Burgaz, Edirne, Filibe ve Sofya'dan teşkil ettiği müstahkem hat Kurum Han tarafından düşürülmüştür. 811'de Bizans İmparatoru I. Nicephoros'u ağır bir yenilgiye uğratmış ancak Attila gibi ani şekilde hastalanarak ölmüştür.

CEVAP C

18. Bazı Türk devletlerinde Kurultaya verilen isimler şöyledir;
- Avrupa Hunları-----Seçkinler Meclisi
 Hazarlar-----İhtiyarlar Meclisi
 Peçenekler-----Komenton
 Tuna Bulgarları-----Millet Meclisi
 Tabgaç Devleti-----Nazırlar Meclisi
 Oğuzlar-----Tirnek(Dernek)

CEVAP C

19. Tarihteki ilk kadın hükümdar İskitlerde görülen Tomris Hatun'dur. Tomris Hatun dışında Boğarık Hatun Sibir Türklerinde, Raziye Begüm Hatun Delhi Sultanlığı'nda hükümdarlık yapmıştır.

CEVAP E

20. Orta Çağ feodalite (derebeylik) yönetiminde halkın himayesi altına girdiği kişilere süzeren, himaye edilen halka da vassal adı verilirdi. Toprağı işleyen köylülere de serf denir.

Beneficium (Fief): Lord tarafından vassala verilen toprağın adıdır.

Zemakhos ise Bizans tarafından Kök Türklere gönderilen elçinin adıdır.

CEVAP B

21. İslamiyet'ten önce Arabistan'da Main, Sebe, Himyeri, Nebati, Tedmür, Gassani, Kinde, Lahmi adı verilen şehir devletleri kurulmuştu. Bu devletlerden Gassaniler Bizans'ın himayesine girmişlerdir.

Aksum Krallığı, Habeşistan ya da Etiyopya olarak bilinen coğrafyada MÖ 1000 ila MS 900'lü yıllarda hüküm sürmüş bir devlettir.

CEVAP E

22. Hz.Muhammed Dönemi Hicret (622) ile başlayıp Hz. Muhammed'in vefatına (632) kadar devam eder. Mute Seferi (629) Müslümanlar ile Bizans arasındaki ilk savaştır.

Zatü's Selasil Savaşı (629): Kuda kabilesi ile Müslümanlar arasında yaşanan savaştır.

Huneyn Savaşı (630): Müslümanlar ile Taifliler arasındaki savaştır.

CEVAP A

23. İslam tarihinde hükümdarların ve saray yöneticilerinin çocuklarının eğitiminden sorumlu olan öğretmene müeddip denir.

Hilye: Hz. Peygamber'in fizikî özellikleri, bunları anlatan edebî eserler ve aynı konuda hüsn-i hatla yazılmış levhalar için kullanılan terimdir.

Suffa: Hz.Muhammed'in, Medine Dönemi'nde Mes-cid-i Nebevi'nin duvarına bitişik olarak kurduğu hurma dallarıyla örtülmüş gölgeliktir.

Mustansır: Abbasi halifelerinden biridir.

Mübareze: Arap geleneklerine göre savaştan önce her iki taraftan birkaç kişinin çarpışmasına denir.

CEVAP A

24. Bizans ile Selçuklular arasındaki ilk mücadele olarak bilinen Pasinler Savaşı'nda Tuğrul Bey'in yanında üvey kardeşi İbrahim Yınal ve Kutalmış yer alıyordu. Savaşta galip gelen Tuğrul Bey, kardeşi İbrahim Yınal'a toprak değil iktâ vermiştir. Bu sebeple ilk kez ayaklanan İbrahim Yınal sonraki süreçte bir ayaklanma daha çıkarmıştır. İbrahim Yınal, birkaç adamıyla birlikte kaçmak istemişse de Alparslan tarafından yakalanarak Tuğrul Bey'in huzuruna getirilmiş ve Türk adetlerine uygun olarak kanı akıtılmadan idam edilmiştir.

CEVAP A

25. Kuruldukları 1250 yılında Orta Doğu'da bulunan son Haçlı kalıntılarını temizleyen Memlûkler, Irak ve Anadolu'yu istilaya başlayan İlhanlı Moğol Devleti'ni; Ayn Calut Savaşı (1260)
Elbistan Savaşı (1277)
Humus Savaşı (1282)
Merc-i Suffar Savaşı (1303) olmak üzere dört kez yenilgiye uğratarak Moğol istilasını durdurmuşlardır. Ön Asya'da Moğolları yenebilen tek devlet, Memlûklerdir.

CEVAP E

26. Karadeniz bölgesine hakim olmak isteyen Timur 1395 yılında Altın Orda'ya karşı son saldırısını başlattı. 15 Nisan 1395'te Terek Nehri Savaşı'nda Toktamış'ı kesin olarak bozguna uğrattı. Sonraki dönemlerde farklı Altın Orda hükümdarları başa geçse de Timur ile devam eden diğer savaşlarda hiçbir zaman galip gelemediler. Böylece 15. yüzyılın ortalarında, küçük hanlıklara bölündüler. Bu hanlıklar: Kırım, Kazan, Astrahan, Kasım, Nogay, Sibiry, Ejderhan, Küçüm hanlıklarıdır. İdil-Ural ise 1917'de Kafkas Türklerinin Ruslardan ayrılarak kurdukları devlettir.

CEVAP C

27. Haçlı Seferleri'nde mücadele eden devlet ya da beylikler arasında İnançoğulları yoktur. Denizli yakınlarında kurulan bu beylik 1243 Köseadağ Savaşı sonrası kurulmuştur. Haçlı Seferleri'nde mücadele eden devlet ve beylikler şunlardır.

Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları, Eyyübiler-Memlûkler, Harzemşahlar, Saltuklular, Artuklular, Mengücekliler, Danişmentliler, Zengiler (Musul), Böriler (Musul)

CEVAP E

28. Cimri Olayı: 1277 yılında gerçekleşen, II. İzzettin Keykavus'un oğlu Alâeddin Siyavuş'un (Cimri), Karamanoğlu Mehmet Bey'in desteğiyle Anadolu Selçuklu tahtını ele geçirmesi ve sonunda ölümüyle sonuçlanan ayaklanmadır.

Baba İshak İsyanı: 1240 yılında Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyasettin Keyhüsrev Dönemi'nde dinî ve ekonomik alanda ortaya çıkan ayaklanmadır. Bu ayaklanma 1243 Köseadağ Savaşı'nda Moğolların Anadolu Selçuklularını mağlup ederek Anadolu'ya hâkim olmasını kolaylaştıran ayaklanmadır.

Oğuz İsyanı: Büyük Selçuklu Sultanı Sencer Dönemi'nde vergi tahsili için yapılan görüşmeler sonucunda Oğuzlarla anlaşılabilmesi sonucu 1153 yılında ortaya çıkan isyandır. Bu isyan sonucu Sencer Oğuzlara esir düşmüştür ve Büyük Selçukluların tarih sahnesinden silinmesi hızlanmıştır.

CEVAP C

29. 1290-1345 arasında Ankara'da ahilerin kurduğu beylik Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa tarafından ele geçirilmiştir. Karamanoğullarının kışkırtmasıyla Ankara'yı geri alan ahiler, I. Murat Dönemi'nde burayı kesin olarak Osmanlı'ya bırakmışlardır.

CEVAP A

30. Anadolu'ya gelen boylardan biri olan Kayılar, önce Süleyman Şah tarafından 1224'te Ahlat yöresine yerleşttiler. Moğolların Ahlat'ı istilası sonucu Mardin'e gelerek Artuklulara katıldılar. Ertuğrul Gazi idaresinde ise Erzurum Pasinler Ovası'na yerleştirildiler. Osmanoğulları ilk başlarda Kastamonu'daki uç beyliği olan Çobanoğullarına bağlı iken bu beyliğin yıkılmasıyla Anadolu Selçuklularına bağlandı. Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubat bu sırada göçebe hayatı yaşayan Kayıları Ankara yakınlarındaki Karacadağ yöresine yerleştirdi. Daha sonra ise Bizans üzerindeki baskıyı artırmak ve sınır güvenliğini sağlamak amacıyla Bizans sınırındaki Söğüt ve Domaniç yörelerine yerleştirildiler. Bu sırada Kayıların başında Ertuğrul Bey bulunmaktaydı. Söğüt'ü kışlak, Domaniç'i yaylak olarak kullandılar. Damgaları (sembol) ok ve yaydı.

CEVAP E

31. Osmanlı padişahları tahta geçer geçmez ilk iş olarak kendi adlarına hutbe okuturlar ve sikke kestirirlerdi. Sultan, kendi adına kestirdiği yeni akçeleri tedavüle çıkardığında selefine ait akçelerin tedavülünü yasaklardı. Eski akçe yasağı kararı, tedavüldeki bütün paraların yeniden darphaneden geçmesi, darphanelerin olağanüstü bir çalışma dönemine girmesi demektir. Bu olaya Sikke Tecdidî denirdi.

Sikke Tashihi: Kalpazanlığı önlemek için para politikasındaki düzenlemeye denir.

Sikke-i Mağuşu: Hileli para demektir.

Sikke Tağşişi: Paranın içindeki maden oranını düşürerek yeniden basmaktır.

Sikke-i Sultanî: Altın para demektir.

CEVAP A

32. II. Bayezit Dönemi'nde Memlûklerle Ağaçayırı Muharebesi yapılmıştır. Memlûklerin Cem Sultan'ı himaye etmeleri, Hicaz - Su Yolları meselesi ve Dulkadiroğullarını himaye etmeleri üzerine yapılan mücadelelerden Memlûk ordusu zaferle ayrılmıştır.

CEVAP B

33. Almanya, Osmanlı Devleti'nin Hicaz ve Bağdat Demir Yolu Projeleriyle Orta Doğu'da nüfuz kazanmıştır. Osmanlı Hicaz Demir Yolu projesiyle İslamcılık politikasına hayat vermeye çalışırken, Almanya'nın desteğini almıştır. Almanya, İngiltere'nin sömürgelerle bağını kesmek için Berlin - Boğazlar - Bağdat Demir yolu Projesi'ni (38 Projesi) geliştirmiştir.

CEVAP D

34. II. Viyana Kuşatması'nda Osmanlı ordusunun bozguna uğratılması Avrupa devletlerini harekete geçirdi. Osmanlı Devleti'nin bu zor durumundan yararlanmak amacıyla Papa, Avrupa devletlerini birlik olmaya çağırdı. Osmanlı Devleti'ni Avrupa'dan tamamen atmak hevesiyle bir araya gelen devletlerin kurduğu birliğe Kutsal İttifak dendi. Kutsal İttifak içerisinde Avusturya, Venedik, Lehistan, Malta ve Rusya vardı.

Osmanlı Devleti Kutsal İttifak devletleriyle süren mücadelesinde dönem dönem başarılar kazandı. Ancak Köprülü Fazıl Mustafa Paşa Dönemi'ndeki 1691 Salankomen ve II. Mustafa Dönemi'ndeki 1697 Zenta Seferleri'nde ağır yenilgiler alındı. On altı yıl süren savaşlar sonunda karşı koyacak gücü kalmadığını anlayan Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı.

CEVAP D

35. Nice (Nis) Kuşatması (1543): Fransa Kralı I.Fransuva ile Alman İmparatoru Şarlken arasında devam eden mücadeleler sırasında I.Fransuva Nice kentini kuşatmış ve bu sırada da Osmanlı'dan yardım istemiştir. Kanuni, Barbaros Hayrettin Paşa'yı Fransa'ya yardım amacıyla göndermiş ve Barbaros, Fransız donanmasıyla birleşerek Nice'i kuşatarak kaleyi ele geçirmiştir. Bu kale Fransızlara teslim edilmiştir.

CEVAP A

36. Soruda verilen gelişmeler I. Ahmet Dönemi'nde yaşanmıştır. Bahtî ve Ahmed Han mahlasıyla şiirler yazmıştır. Saltanatında hanedan veraset sistemini değiştirip kardeş katli uygulamasını kaldırmıştır. Yerine Ekber ve Erşet Sistemini getirmiştir. Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından Avrupa'da "Mavi Cami (Blue Mosque)" olarak tanınan Sultanahmet Cami yapılmıştır.

CEVAP C

37. Fransız İhtilali ile birlikte yayılan milliyetçilik düşüncesi sonucunda Osmanlı'da ayaklanan ilk millet Sırpolar olmakla birlikte bağımsız olan ilk millet Rumlardır. İngiliz şair Lord Byron da 1823'te Rumları desteklemek için Yunanistan'a gelmiştir. Şiirleriyle ve yazılarıyla Yunanların sevgi ve sempatisini kazanmıştır. *Don Juan* adlı eserinde İngiltere, Rusya ve Osmanlı Devleti'ndeki soyluların yaşamını anlatan şair, ateşli bir hastalığa yakalanarak savaşa katılmadan ölmüştür.

CEVAP C

38. Katma Muharebesi 26 Ekim 1918 tarihinde Türk kuvvetleri ile Arap-İngiliz Müttefik Kuvvetleri arasında gerçekleşen muharebedir. Bu muharebe neticesinde Arap-İngiliz Müttefik Kuvvetleri Mustafa Kemal komutasındaki Yıldırım Orduları Grubu'na bağlı birlikler tarafından Kilis'in güneyinde durdurulmuştur. Bu bilgi 11.sınıf Meb kitabından alınmıştır.

CEVAP E

39. I. Dünya Savaşı'ndaki yenilginin kesinleşmesinden sonra Talat Paşa Hükûmeti 8 Ekim 1918 tarihinde istifa etti.

1 Kasım'da yapılan olağanüstü kongrede İttihat ve Terakki Cemiyeti kendini feshederek Teceddüd Fırkası adıyla yeni bir parti kurulmasına karar verildi.

Enver, Talat ve Cemal Paşalar, 2 Kasım'ı 3 Kasım 1918 tarihine bağlayan gece Alman torpidobotu R-1 ile İstanbul'dan ayrılarak 3 Kasım 1918 tarihinde Sivastopol'a ulaştılar.

CEVAP A

40. Özellikleri verilen gazete *Albayrak*'tir. Önce 14 Mart 1913 - 11 Nisan 1915 yıllarında ve 5 Mart 1919 - 14 Şubat 1921 tarihleri arasında yayımlanmıştır. Erzurum Kongresi'nde alınan kararları halka duyurmayı amaçlayan bu gazete Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından *Le Pays ve Hadisat* gazeteleriyle beraber çıkarılmıştır. Gazetenin yazı heyetinde Süleyman Necati (Güneri), Cevat (Dursunoğlu), Mithat (Turanlı) ve Müştak Sıtkı (Dursunoğlu) bulunmaktadır. *Albayrak* gazetesi, Süleyman Necati Bey tarafından Erzurum'da Taşmağazalar karşısında ilk zamanlar "Türk Basma Evi", bilâhare "Albayrak Matbaası" olarak adlandırılan yerde basılmıştır ve gazetecilik tarihimizin önemli eserlerinden biridir.

CEVAP C

41. Osmanlı Hükümeti ve İtilaf devletlerinin kışkırtmalarıyla I. TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalar ve bölgeleri şöyledir;
Bolu, Düzce, Hendek ve Adapazarı Ayaklanmaları
Yozgat (Çapanoğulları ve Aynacıoğlu)
Afyon (Çopur Musa)
Konya (Delibaş Mehmet)
Urfa (Milli Aşireti)
Koçgiri (Erzincan, Sivas)
Ali Batı (Mardin)
Şeyh Eşref (Bayburt)
Cemil Çeto (Batman)
Şeyh Recep (Sivas)
Unutulmaması gerekir ki Mustafa Kemal'in *Nutuk* adlı eserinde bahsettiği tek isyan Şeyh Recep İsyanı'dır.

CEVAP D

42. Gümrü Antlaşması imzalanmasına rağmen Doğu Anadolu'da kesin egemenlik kurulamamıştır. Mondros Mütarekesi'yle Osmanlı Doğu Anadolu'dan çekilince Ardahan ve Artvin'i Gürcüler ele geçirmiştir. Ermenilere karşı Kâzım Karabekir başarı kazandıktan sonra Gürcülere karşı harekete geçmiştir. Yapılan Posof Harekâtı'nda Kâzım Karabekir başarılı olunca Gürcülerin isteği üzerine 23 Şubat 1921'de Batum Antlaşması yapılmıştır.

CEVAP B

43. Erzurum Kongresi'nde yer alan "Sömürge amacı taşımamak şartıyla yabancı devletlerden dış yardım alınabilir" maddesi sebebiyle Fransa, İtalya, Sovyet Rusya, Hint Müslümanları, Azerbaycan ve Kıbrıs Türklerinden yardım alınmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken devlet Güney Cephesi'nde mücadele ettiğimiz Fransa'dır. Sakarya Savaşı sonrası Fransızlarla yapılan Ankara Antlaşması'yla Fransızlar bölgeden çekilirken silah ve mühimmatlarını bölgede bırakmışlardır. İngiltere'nin Akdeniz'de hâkimiyet kurmasını engellemek için yapılan bu hareket yardım olarak değerlendirilmektedir.

CEVAP E

44. Büyük Taarruz sonrasında İngiltere ile yaşanan Çanakkale Bunalımı sonrası İtalya'nın teklifiyle ateşkes görüşmeleri başlamıştır. Millî Mücadele'nin sonlanması için yapılan bu görüşmelere İsmet Paşa önderliğinde katılan TBMM heyeti Doğu Trakya, İstanbul ve çevresiyle Çanakkale bölgesini İtilaf devletlerinden geri almıştır.

Doğu Trakya: Edirne-Tekirdağ-Kırklareli

Batı Trakya: Dedeağaç-Gümülçine-İskece. Bu şehirler Yunanistan'dadır.

CEVAP D

45. Osmanlı Devleti Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa sorununun çözebilme amacıyla İngiltere ve Rusya ile yaptığı antlaşmalar ile bu devletlerden destek almıştı. İngiltere ile 1838 yılında yapılan Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi İngiliz tüccarlara kısıtlama ve vergi verme şartı olmadan ticaret yapma hakkı veriyordu. Avrupalıların açık pazarı haline gelmesine sebep olan bu antlaşma Lozan Antlaşması'nda da uygulandı. 1929'da kabul edilen Gümrük Tarife Kanunu'yla gümrük vergileri artırıldı.

CEVAP A

46. 13 Şubat 1925'te çıkan Şeyh Sait İsyanı sonrasında İsmet Paşa önderliğinde kurulan yeni hükümet, Takrir-i Sükun Yasası'nı çıkarmıştı. İsyanın sorumlusu olarak İstanbul basını gösterilince Takrir-i Sükun Yasası ile kurulan iki İstiklal Mahkemesinden birisi İstanbul'a gönderildi ve çoğunluğu muhalif olarak tanınan birçok basın organı 6 Mart 1925 günü kapatıldı. Bu ayaklanma sırasında hükümeti eleştiren, o sırada *Tanin* gazetesinde yazılar yazan Hüseyin Cahit Yalçın İstiklal Mahkemesinde yargılandı. 7 Mayıs 1925'te sonuçlanan dava sonucu Çorum'da ömür sürgün cezasına çarptırıldı.

CEVAP A

47. Atatürk Dönemi'nde (1923-1938) cumhuriyetçiliğin yerleşmesi amacıyla yapılan inkılap hareketlerinden biri de çok partili hayata geçiş denemeleridir. Birçok kez bu konuda çalışma yapılmasına rağmen laik devlet düzenine karşı olanların bulunması ve siyasi olgunluğa henüz erişilmemesi sebebiyle Atatürk Dönemi'nde çok partili hayata geçilememiştir. Bu konuda bilinen partiler Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1925) ve Serbest Cumhuriyet Fırkalarının (1930) kurulmasıdır. Bu partiler dışında Atatürk Dönemi'nde; Ahali Cumhuriyet Fırkası 1930'da Abdülkadir Kemali Öğütçü tarafından Adana'da kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Amele ve Çiftçi Partisi 1930'da Mimar Mühendis Kâzım Bey tarafından Edirne'de, Laik Cumhuriyetçi İşçi ve Çiftçi Fırkası 1931'de Arif Oruç tarafından İstanbul'da kurulmak istenmiş ancak hükûmetin izin vermemesi sebebiyle kurulamamışlardır. Millet Partisi 1948'de, Hürriyet Partisi ise 1954'te kurulmuşlardır.

CEVAP B

48. Kurtuluş Savaşı yıllarında askerlik ve milletvekilliği aynı kişide toplanıyordu. Savaş bittikten sonra iki görevin aynı kişide toplanmaması gerektiğini savunan Mustafa Kemal kendisine bağlı olan komutanlardan vekillik ya da askerlik mesleğinden birini seçmelerini istemiştir. Halk iradesinin meclise tam olarak yansması sebebiyle ordu ile siyasetin ayrılması öncelikle cumhuriyetçilikle ilgilidir. Ayrıca ordunun siyasetten ayrılması parlamento üzerindeki askerî baskıyı da azaltacağı için halkçılıkla da ilgilidir.

CEVAP D

49. Halit Paşa Olayı: Asker kökenli Halit Paşa'nın TBMM'de vurulması olayıdır. Terakkiperver Parti yanlısı olan Halit Paşa'nın Ali Çetinkaya ile yaşadığı arbede sırasında 9 Şubat 1925 tarihinde Meclis koridorunda, sırtından tabancayla vurulması Halk Fırkası ile Terakkiperver Parti arasındaki gerginliği artırmıştır. Bu olay TBMM'de gerçekleşen ilk cinayettir.

CEVAP E

50. Mustafa Kemal Paşa'ya İzmir'de yapılması planlanan suikast girişiminin arka planını konu alan Kemal Tahir'e ait eser *Kurt Kanunu*'dur. Romanın adı, "Kurtlukta, düşeni yemek kanundur" sözünden gelir.

Yaban Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na, *Dağ Yolu* Hamdullah Suphi Tanrıöver'e, *Kalpakkıllar* Samim Karagöz'e, *Yorgun Savaşçı* ise Kemal Tahir'e aittir.

CEVAP D

51. Cumhuriyetin ilanından sonra hızlanarak devam eden inkılap hareketleri hukuk alanında da görülmüştür. Hukuk alanında modernleşmeyi sağlamak amacıyla farklı devletlerden kanunlar kabul edilmiştir. Ceza Muhakemesi Kanunu (1929) Almanya'dan, Ceza Kanunu (1926) İtalya'dan, Deniz Ticaret Kanunu (1929) Almanya'dan alınmıştır.

CEVAP E

52. Halkevlerinin yayın organı olarak Şubat 1933 ile Ağustos 1950 tarihleri arasında yayımlanan *Ülkü* dergisidir. Üç seri halinde yayımlanan derginin amacı, Halkevlerinin ve dolaylı olarak cumhuriyetin ideolojisini yaymaktır. Konu başlıkları genel olarak edebiyat, dil, sosyoloji, güzel sanatlar, ekonomi, halk terbiyesi, spor ve halk evleri hakkındaki haberlerdir.

Kadro dergisi devletçiliği savunmak amacıyla çıkarılarken diğer dergiler ise kültür sanat dergileridir.

CEVAP B

53. Halifeliğin kaldırıldığı gün kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu eğitimde önemli kararların alınmasını sağlamıştır. Eğitimin millî ve laik olması amacıyla kabul edilen bu kanunda eğitim hayatının ilk, orta ve lise eğitim kurumları olarak bölünmesi yer almaz. Bu uygulama 1926'daki Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun'da yer almaktadır.

CEVAP E

54. Lozan'da Boğazlar üzerinde mutlak Türk egemenliği tezini savunan devlet SSCB olmuştu. Türk - Sovyet yakınlaşması Lozan Antlaşması sonrası dönemde de Batılı devletlerin Türkiye'ye karşı davranışları doğrultusunda gelişmiştir. I. Dünya Savaşı'nın galiplerinin Almanya'yı saflarına alarak 1925'te Locarno Antlaşması'nı imzalamalarını Sovyetler, kendisine karşı yapılmış hareket olarak görmüştü. Ayrıca Musul sorununda Milletler Cemiyetinin tutumu, Fransa ve İtalya'nın İngiltere'yi desteklemesi Türkiye'nin uluslararası alanda yalnız kalmasına yol açmıştır.

Bu olaylar Türkiye'yi Sovyetler Birliği'ne yaklaştırmış ve iki devlet arasında 17 Aralık 1925'te Paris'te bir "Tarafsızlık ve Saldırmazlık Antlaşması" imzalanmıştır. Bu antlaşma, iki ülke arasındaki siyasi ilişkilerin gelişmesine sebep olmuştur. Yine iki ülke arasında 1927'de Ankara'da "Ticaret ve Seyrisefain Antlaşması" imzalanarak ticari iş birliğinin geliştirilmesine çalışılmıştır.

CEVAP B

55. 5 Eylül 1938'de Mustafa Kemal Atatürk'ün el yazısıyla kaleme aldığı vasiyetnamesinde mirasını paylaştığı kişi ve kurumlar şunlardır:

Cumhuriyet Halk Fırkası, Türk Dil ve Türk Tarih Kurumu, manevi çocukları ve kız kardeşi Makbule Hanım, İsmet Paşa'nın çocuklarının eğitim masrafları

CEVAP C

56. İki Savaş Arası Dönem 1919-1939 arasını kapsamaktadır. Soruda verilen eserlerden *Ana*, Ekim 1917 Devrimi öncesindeki Rus işçi sınıfının fakir yaşantısını anlatmaktadır. Eser 1906'da yazılmıştır. Diğer eserlerin tarihleri: *Guernica* 1937, *Sivil Savaşın Anlatımı*, *Gazap Üzümleri* 1939, *Silahlara Veda* 1929.

CEVAP D

57. Çin'de 1899-1901 arasında başlayan Boxer İsyanı'nı fırsat bilen Rusya Mançurya'ya asker çıkardı. Diplomatik yollarla Japonlar, Rusları buradan çıkarmayınca İngiltere'den aldığı destekle 1904'te Rusya'ya savaş ilan etti. 1905 yılına kadar devam eden kara ve deniz mücadelelerinde Rusya mağlup olunca ABD Başkanı Roosevelt'in araya girmesiyle 5 Eylül 1905'te Portsmouth Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Rusya, Mançurya ve Kore üzerindeki hâkimiyetini kaybetti. Japonya 1910'da Kore'yi ele geçirecek hâkimiyet alanını genişletti.

CEVAP A

58. Soruda özellikleri verilen konferans Casablanca Konferansı'dır. (14 - 26 Ocak 1943) İkinci Dünya Savaşı sırasında ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt, Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill arasında gerçekleşen Hitler karşıtı gizli bir konferanstır. Joseph Stalin'de bu zirve'ye davet edilmiş ama zirveye Stalingrad Muharebesi'nde ordusunun Alman 6. Ordu tarafından kuşatıldığı için Sovyetler Birliği'nden ayrılamayacağını belirterek katılmamıştır. Konferans Kuzey Afrika Cephesi'nden sonra savaşın nasıl şekilleneceği konusunu görüşmek üzere toplanmıştır.

CEVAP A

59. Viyana Hediyeleri: Nazi Almanyası ile Faşist İtalya'nın hakemliğinde, Macaristan'ın 1920'de Trianon Antlaşması ile kaybettiği toprakların Alman desteğiyle geri alınmasını sağlayan iki olaydır. Birinci Viyana Hediyesi 1938'de, İkinci Viyana Hediyesi ise 1940'ta olmuştur. Hediyeler Macaristan'ın İki Dünya Savaşı Arası Dönem'de geri almak için uğraştığı toprakları bugünkü Slovakya, Ukrayna ve Romanya'dan almasını sağlamıştır. Almanya'nın 1945'te yenilmesinin ardından söz konusu topraklar geri verilmiş, Macaristan elde ettiği toprakları yeniden kaybetmiştir.

CEVAP B

60. Truman Doktrini ile Avrupa devletlerine yapılan yardımların amaç dışında kullanılması sonucu Dışişleri Bakanı General George Marshall tarafından yeni bir ekonomik işbirliği planı hazırlanmıştır. Plan, her Avrupa ülkesine Amerikan malı malzeme ve makine yardımını kapsıyordu. Avrupa'da Marshall Yardımları sonucunda üç yıllık bir süre içinde sanayi üretimi savaş öncesine oranla büyük bir artış gösterdi. Avrupa ülkeleri aralarında gerekli iş birliğini gerçekleştirmek ve Marshall Yardımları'nı dağıtmak üzere 16 Nisan 1948'de Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü (OECE) kuruldu.

CEVAP B

61. Tarih Dersine Yapılandırmacı Bir Örnek (Littledeyke - Huxford)

- 1. Yönlendirme: Çalışmada kullanılacak nesne öğrencilerin dikkatini çekecek ve merak uyandıracak şekilde sunulmalıdır. Sınıfa kapalı kutu içerisinde getirilebilir.
- 2. Ortaya Çıkarma ve Şekillendirme: Bu safhada öğrencilere nesneyle ilgili fikirleri, duyguları ve düşünceleri sorulur.
- 3. Yeniden Yapılandırma: Öğrencilerin ortaya koyduğu düşüncelerin test edilmesi, yeni görüşler geliştirmesi ve görüşlerini değiştirmesi aşamasıdır.
- 4. Yeniden İnceleme: Öğrencilere çalışma yapılan konuda ne buldukları, neyi başardıkları ve bunların önemini tanımlarına yönelik yönlendirme yapılır.
- 5. Uygulama: Öğrencilerden üzerine çalışılan konuyla ilgili gözlem, analiz ve değerlendirme sunmaları istenir.

CEVAP A

62. 2018 Tarih Dersi Öğretim Programı Alana Özgü Yeterlilik ve Beceriler

- Kronolojik Düşünme Becerisi
- Tarihsel Kavrama Becerisi
- Neden-Sonuç İlişkisi Kurma Becerisi
- Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
- Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Araştırma Becerisi
- Tarihsel Analiz ve Yorum Becerisi
- Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi
- Geçmiş Geçmişteki İnsanların Bakış Açısıyla Bakabilme Becerisi veya Tarihsel Empati

CEVAP C**63. Önemli Tarih Eğitimcileri**

- Abdurrahman Şeref Bey: Osmanlı'nın son resmî tarihçisidir. En önemli eseri iki ciltlik *Tarih-i Devlet-i Osmaniye*'dir.
- Ahmet Refik Altınay: (Tarihi sevdiren adam) Geçmiş asırlarda *Osmanlı Hayatı* adlı eseri roman tadında olup tarihi sıkmadan anlatır.
- Faik Reşit Unat: *İlkokullar İçin Tarih IV* kitabı en çok basımı yapılan kitaptır. Atatürk ve Tarih Öğretimi alanında çalışmaları vardır.
- Ahmet Fuat Baymur: Yerel tarihin yararından ilk kez bahseden kişidir. *Tarih Öğretimi* adlı eseri önemlidir.
- Mustafa Çağatay Uluçay: *Tarih Derslerinde Çevre İncelemeleri* adlı eseri yazmıştır.
- Mualim Cevdet (İnançalp):Türk arşivciliğinin temellerini atmıştır.
- Selim Sabit Efendi: *Rehnuma-yı Muallimin* ve *İlköğretimde Tarih öğretim Yöntemi, Muhtasar Tarih-i Osmani*

CEVAP B**64. Analoji; iki farklı şey arasındaki benzerlik veya benzerliklerden hareket edilerek birincisi için dile getirilenlerin diğeri için de söz konusu olduğunu ileri sürmektir.****CEVAP C****65. Klîşe Genellemeler**

- Öğrenciler bu düzeyde insanların davranışlarını, duygularını, düşüncelerini ve olayların sebeplerini genel olarak bildikleri basmakalıp bilgilere dayanarak açıklamaya çalışırlar.
- Özellikle araştırmayan, sorgulamayan kolaycı öğrencilerin verdikleri cevaplardır.
- Örneğin; töre, din vb yapıların "basmakalıp" ifadelerine göre dönemi yorumlarlar.

CEVAP B**66. Etnografya müzeleri yazılı nesne bırakmamış toplumların bıraktıkları maddi eşyaların bulunduğu müzelerdir. Örneğin, bir kişinin silahı, çömleği, elbisesi, ziraat ve iktisadi aletleri gibi eşyalar bulunur.****CEVAP E****67. Resmî Gazete: 08.06.2017/30090**

Kutü'l Amâre Zaferi (29 Nisan)

CEVAP E**68. Histomap**

- Tarihi olayları haritalamaktır.
- Örneğin; Osmanlı ekonomisi ile İngiliz ekonomisini görsel olarak karşılaştırmak histomapa örnektir.

CEVAP B**69. Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır:**

- Adalet
- Dostluk
- Dürüstlük
- Öz denetim
- Sabır
- Saygı
- Sevgi
- Sorumluluk
- Vatansızlık
- Yardımseverlik

CEVAP C

70. Telkin Yoluyla Değer Aktarımı Yaklaşımı

- İnsanlara değer kazandırmak için en çok başvuru-
rulan yöntemlerden biridir.
- Temel mantık; yetişkinlerin, genç nesillerce, ken-
di tecrübeleriyle doğruluğuna inandıkları değer-
lerden başka değer seçmelerini istememeleridir.
- Sınırları yetişkinlerce çizilmiş olan bu yaklaşımın
uygulama aşamasında, öğrencilere kazanmaları
istenen değerlerle alakalı açıklama yapılmaz.
- Genellikle örnek olay sunularak ve öğüt vererek
uygulamaya yapılmaya çalışılır.
- Uygulama sırasında genelde değerlerin öğretimi-
ne yer veren ve öğrencileri öykülemeye özendi-
rici olan hikâye kitapları, broşürler, videolar vb.
gibi materyaller kullanılabilir.

CEVAP C**71. Yabancı Dillerde İletişim**

Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler-
arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin
yeterlilik seviyesi ,bireyin sosyal ve kültürel geçmişi,
çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme,
konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller
arasında değişkenlik gösterecektir

CEVAP B**72. Sempozyum**

- Bilimsel, sanatsal, tarihsel, düşünsel konuların
bilimsel olarak ele alınmasıdır.
- Amaç, yeni ve özgün konuları ya da eski konuya
yeni bir bakış açısı getirmek için yapılır.
- Çok sayıda bildiri sunulduğu için bu bildiriler
daha sonra bir araya getirilip bilimsel bir kitaba
dönüştürülür.

CEVAP C**73. Öğrencilerde Tarihsel Düşünce Gelişimi (Egan)**

1. Mitsel (4-9)
2. Romantik (9-15)
3. Felsefi (15-20)
4. İronik (20+)

CEVAP D**74. Görece Mekân Algısı**

- Zamanında önemli olan bir tarihî mekanın za-
manla önemini yitirmesi, şekil değiştirmesi şek-
linde açıklanabilir.
- Görece kavramının sözlük karşılığı bu mekân
algı becerisinin içeriğini oluşturmaktadır. Zama-
nında toplumlarca önemli olan tarihî mekânlar
zamanla bu önemini yitirirler.
- Örneğin; Topkapı Sarayı ya da İpek Yolu gib...

CEVAP B**75. Nekroloji**

Ünlü bir kişinin ölümünden hemen sonraki günlerde
genellikle gazete ve dergilerde yakın çevresinde yer
alan kişiler tarafından onun üstün nitelikleri, başarıları,
ahlakı, eserleri gibi özelliklerinin anı üslûbuyla anlatıl-
dığı biyografik türdür. Bu yazılar bir anlamda ölenin
yakını veya yakınları tarafından ona karşı duyulan
sevgi ve saygıyı yansıtan duygusal, öznel açıklamal-
arından oluşmaktadır.

CEVAP C